

Toekomst voor eeuwenoud bos

Samenvatting van het beheerplan
Norgerholt

Concept



Toekomst voor eeuwenoud bos

Samenvatting van het beheerplan

Norgerholt

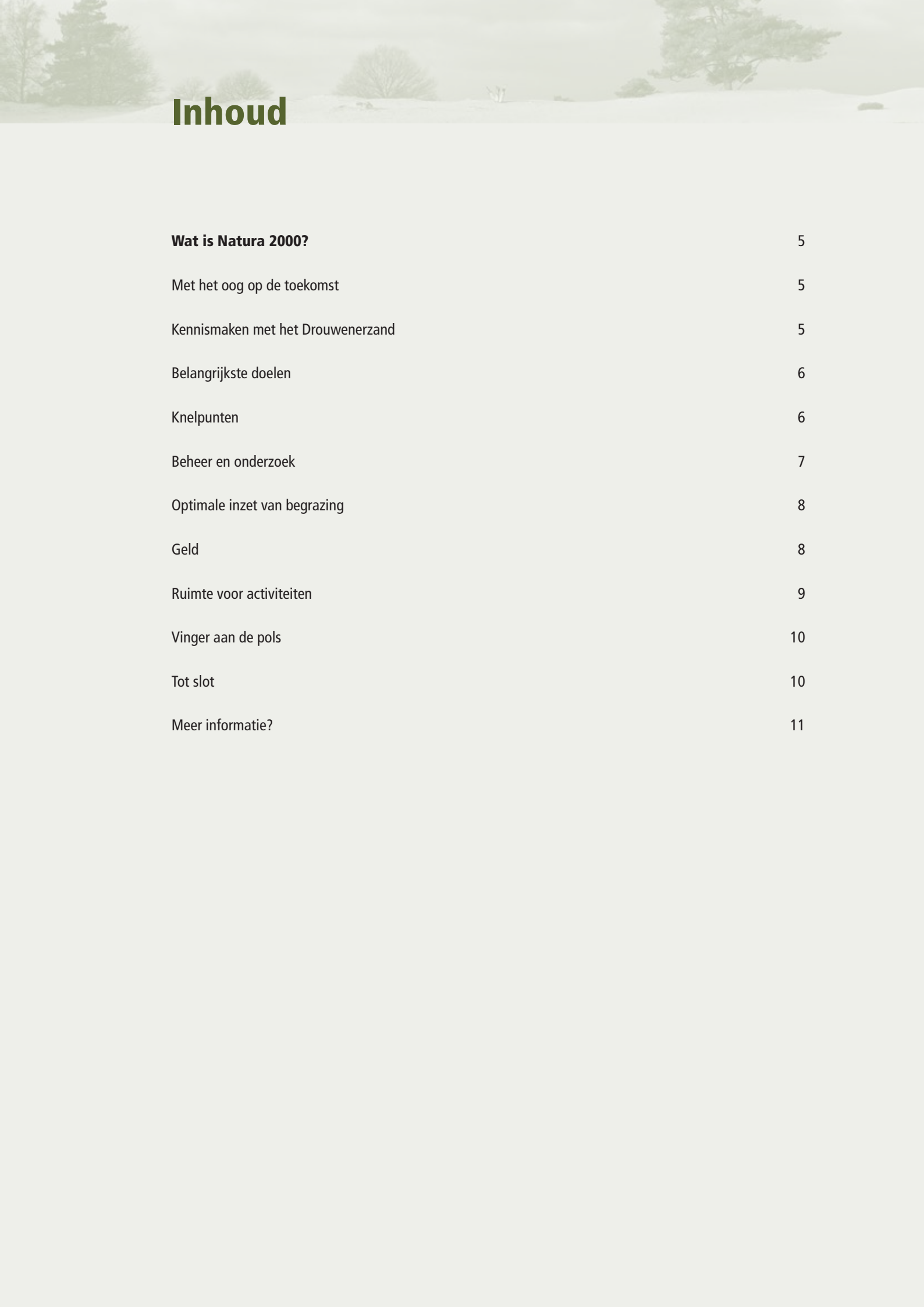




Colofon

Deze samenvatting is een uitgave van de provincie Drenthe.

© 2015



Inhoud

Wat is Natura 2000?	5
Met het oog op de toekomst	5
Kennismaken met het Drouwenerzand	5
Belangrijkste doelen	6
Knelpunten	6
Beheer en onderzoek	7
Optimale inzet van begrazing	8
Geld	8
Ruimte voor activiteiten	9
Vinger aan de pols	10
Tot slot	10
Meer informatie?	11



Wat is Natura 2000?

Europa kent een enorm gevarieerde natuur. En ondanks dat Nederland maar klein is, is ook ons land rijk aan natuur. De Europese Unie is zich daarvan bewust. In de jaren 90 heeft zij een netwerk ontworpen om de belangrijkste natuur van heel Europa duurzaam te beschermen. Zo is Natura 2000 ontstaan, een netwerk van natuurgebieden van topklasse in de hele Europese Unie. De bescherming is gericht op voor Europa kenmerkende natuur met haar landschappen, planten en dieren. In het stelsel zijn twee Europese richtlijnen opgenomen, de Habitatrichtlijn uit 1979 en de Vogelrichtlijn uit 1992. De eerste richtlijn is gericht op de bescherming van specifieke soorten natuur, planten en dieren; de tweede richtlijn beschermt een groot aantal vogelsoorten. Voor elk Natura 2000-gebied zijn specifieke doelen opgesteld. De verschillende Europese landen zijn verplicht om deze doelen te realiseren. In Nederland heeft het Ministerie van Economische Zaken een lijst opgesteld van gebieden die in het Europese Natura 2000-netwerk zijn opgenomen. In de Europese Unie gaat het om bijna 26.000 gebieden, ca. 18% van het totale grondgebied van de lidstaten. In Nederland zijn 165 gebieden aangewezen (13,4% van ons land), waarvan 14 in Drenthe (8,3% van onze provincie).

Met het oog op de toekomst

Het Norgerholt is ca. 25 hectare groot en vooral aangewezen als Natura 2000-gebied vanwege één habitattype, Eiken-Beukenbossen met Hulst (H9120). De natuur in het Norgerholt is nationaal én internationaal van groot belang.

In het beheerplan staat beschreven welke maatregelen nodig zijn om het bos duurzaam te behouden. Bovendien beschrijft het beheerplan hoe het gebied in elkaar zit en welke natuur er voorkomt. Ook recreatie, landbouw en infrastructuur krijgen aandacht. Een beheerplan is zes jaar geldig, waarna het gevoerde beheer tegen het licht wordt gehouden. Vervolgens wordt het plan geactualiseerd. In de eerste periode van zes jaar zijn alle maatregelen vooral toegespitst op het tegengaan van verdere achteruitgang. In de jaren daarop is het streven gericht op verbetering van de kwaliteit. Een belangrijk aspect van het beheerplan is, dat het wordt gebruikt als basis voor het nemen van goede beslissingen als er vergunningen voor nieuwe activiteiten in en om het gebied worden aangevraagd.

Kennismaken met het Norgerholt

Het Drentse natuurgebied Norgerholt ligt tussen de dorpen Norg, Westervelde en Zuidvelde. Het bos is eigendom van de Vereniging Natuurmonumenten. Het gebied maakt onderdeel uit van een van de best bewaarde esdorpenlandschappen van Nederland. Het bos met zijn reusachtige eiken is al eeuwen oud. Het Norgerholt behoorde ooit tot het gemeenschappelijk bezit van de boeren. Vanaf de 17de eeuw werden deze gronden onder de eigenaren verdeeld. Het Norgerholt bleef nog gemeenschappelijk bezit tot 1962. Toen verkochten de markegenoten het bos aan Natuurmonumenten. Het bos was eeuwenlang een gebruiksbos. Inwoners rondom het bos oogsten bomen, eikels en strooisel en lieten er vee grazen.

Opvallend zijn de mooie bosranden langs de paden, vol bijzondere plantensoorten. Niet het hele Natura 2000-gebied bestaat uit bos, want aan de noordzijde ligt een ven. Het habitattype Beuken-eikenbos met hulst komt hier voor met een voor Drenthe kenmerkend type waarin zomereik de dienst uitmaakt. De zeer forse hulstbomen horen in dat Drentse type thuis. In het



Bosanemonen

bos komen dertien verschillende bramensoorten voor die kenmerkend zijn voor schaduwrijke, oude bossen, zoals hazelaarbraam en sierlijke woudbraam. In de mooie bosranden komt de Norger bosmuur voor, een ondersoort van de bosmuur die alleen hier en in Sleeswijk-Holstein (D.) voorkomt. De witbloeiende plant is karakteristiek voor de bosrand. Een andere soort die opvalt is adelaarsvaren, die wijst op de hoge ouderdom van het bos. Opvallend zijn de vele soorten paddenstoelen, vogels en vleermuizen die hier hun leefgebied hebben.

Belangrijkste doel

In het Norgerholt is één habitatype aangewezen, het Beuken-Eikenbossen met hulst. Dit soort bos is kenmerkend voor de hogere zandgronden. Het Norgerholt is een bijzonder goed voorbeeld van het habitatype en van grote waarde voor Nederland én Europa. Daarom is behoud van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit het doel voor dit gebied. Het is belangrijk om achteruitgang van flora en fauna te stoppen.

Knelpunten

Een knelpunt vormt de grote hoeveelheid stikstof die neerdaalt op het gebied, afkomstig uit de landbouw, het verkeer en de industrie. Maatregelen moeten zich vooral richten op het tegengaan van beïnvloeding door stikstof vanuit de omgeving. Stikstof heeft gezorgd voor verzuring van de bodem en een verruiging van sommige bosranden. In het Programma Aanpak Stikstof (PAS) is een analyse gemaakt van de effecten van stikstof op het bos. Daaruit blijkt dat het huidige beheer van niets doen het beste recept voor duurzaam behoud is, ondanks de stikstof die neerslaat op het bos. Maatregelen die zorgen voor het afvoeren van het teveel aan stikstof, zoals begrazing en het afvoeren van strooisel zijn in het Norgerholt niet geschikt. Experts verwachten dat negatieve effecten daarvan groter zullen zijn dan de positieve effecten.

Een ander aspect van de PAS is de aanpak van de bron van de neerslag van stikstof. Door verbeterde landbouw- en motortechnieken daalt de uitstoot van stikstof in de toekomst. Dit komt ten goede aan de natuur. Bovendien biedt het programma kansen voor nieuwe economische ontwikkelingen. Rond het Norgerholt zijn geen agrarische bedrijven waar nog aanvullende brongerichte maatregelen genomen hoeven te worden.

Lelietje-der-dalen en Norger bosmuur



Beheer en onderzoek

Natuurmonumenten beheert het bos al tientallen jaren op een zeer terughoudende wijze. Zij grijpt niet actief in zodat het bos zich ongestoord op een natuurlijke wijze kan ontwikkelen. Voor een eeuwenoud bos als het Norgerholt met haar vele planten en dieren is dit beheer van niets doen voldoende om de natuurwaarde duurzaam te behouden. Het weghalen van strooisel op de bosbodem is momenteel onderwerp van een studie naar het beste beheer voor dit soort bossen. De uitkomsten van deze studie worden afgewacht, waarna eventueel maatregelen kunnen worden genomen.

Geld

De komende zes jaar zijn er geen aanvullende beheermaatregelen noodzakelijk bovenop het dagelijks beheer van Natuurmonumenten. Daarom is het niet nodig een beroep te doen op het geld uit het Programma Natuurlijk Platteland van de provincie Drenthe.

Ruimte voor activiteiten

Bij het opstellen van het Natura 2000-beheerplan en het bepalen van de maatregelen is het uitgangspunt dat nadelige maatschappelijke effecten zo veel mogelijk worden voorkomen. Om deze effecten in beeld te brengen zijn de huidige activiteiten in en om het gebied getoetst op de uitwerking op de natuur. Daaruit is gebleken dat bestaande activiteiten in het Norgerholt en haar omgeving gewoon doorgang kunnen vinden. Denk aan wandelen, fietsen en het huidige landbouwkundig gebruik. Het natuurgebied is en blijft vrij toegankelijk via de openbare wegen en paden. Dat biedt voldoende kans om van het prachtige gebied te genieten.



Grote bonte specht



Nieuwe projecten, activiteiten en plannen die niet in het beheerplan zijn beschreven hebben misschien nadelige effecten op het Norgerholt. Hetzelfde geldt wanneer veranderingen optreden bij het bestaande gebruik. In een dergelijk geval is er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Daarbij is maatwerk het uitgangspunt. Daarom dient de aanvrager vooraf de effecten te toetsen op de natuur van het Norgerholt. In het beheerplan staat informatie over de te nemen stappen bij een vergunningaanvraag. Op basis van de uitkomsten van de toetsing kan een initiatiefnemer een vergunning aanvragen bij de provincie Drenthe.

Vinger aan de pols

Om de effecten van het beheer en van allerlei ontwikkelingen in en om het bos in beeld te krijgen zijn periodieke inventarisaties van planten, dieren, stikstof en waterpeil nodig. Al bestaande inventarisatieprojecten gaan gewoon door. Uit deze inventarisaties moet blijken of de in het beheerplan beschreven doelen gehaald worden. Als zich onverwachte ontwikkelingen voordoen kan het beheer aan de hand van de inventarisaties bijgestuurd worden. Voor het Norgerholt is in het kader van Natura-2000 geen extra onderzoek noodzakelijk. Wel worden de resultaten van het onderzoek over het weghalen van strooisel afgewacht. Om de resultaten van onderzoek te analyseren en andere aspecten van beheer en behoud te volgen wordt er een beheercommissie ingesteld waarin de belangrijkste partijen zoals beheerder en provincie zijn vertegenwoordigd.



Bundelmycena

Tot slot

De aanwijzing van het Norgerholt als Natura 2000-gebied is een Europese erkenning van de bijzondere natuur die in dit eeuwenoude bos aanwezig is. Doorgaan met het huidige beheer biedt mogelijkheden om het bos voor de komende eeuwen te behouden en verder te ontwikkelen. Bovendien behalen we op die manier ook de voor het gebied beschreven doelstelling. Dat is niet alleen gunstig voor recreanten, maar ook voor de lokale ondernemers. Zo blijft het Norgerholt een prachtig, natuurlijk bos met mooie bosranden waarin ruimte is voor mensen, planten en dieren. Kortom, beschermen, beleven en benutten!

Meer informatie?

Website: www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natura-2000

Telefoon: 0592-365555

Adres: Provincie Drenthe, postbus 119, 9400 AC Assen

Hulst



